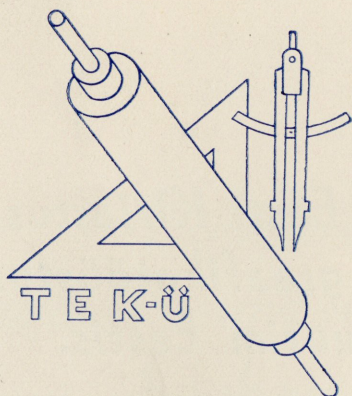

AKH PT-8

-27

TALLINNA EESTI KIRJASTUS- ÜHISUS

TALLINN, PIKK TÄN. 2, TELEF. 428-83

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

*Tallinna Eesti Kirjastus-
Ühisuse graafikatööstus
on suurim Eestis.*

Trükikoda
Tsinkograafia

Köitekoda
Litograafia

Litograafiatööd ühe- ja mitmevärvitrükis vilunud
rakenduskunstnike nõuandel. Igasugused etiketid
ja pakendid. Plakatid, karbid, diplomid jne.
Kummeerimise, lakeerimise, kuldamise,
höbetamise, stantsimise tööd.

S u r u t r ü k k .

*Pakend
annab esimese mulje
kaubast!*

Kunstimaitseline, sobiv ning hea pakend
tõstab tarvitajaskonna silmis kauba väärtust, sest ta on esimene kauba tutvustaja. Ettenägeliku töösturi kohus on hoolitseda oma tööstussaaduste väärilise pakendi eest.

TEK-Ü

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUSE RAAMATUKAUPlus.

Jaani tänav nr. 6.

:-:

:-:

Krediit-Panga majas.

TABEL-KALENDER 1924/1925 ÕPPEAASTAKS.

Päevad	VII. Juuli	VIII. Aug.	IX. Sept.	X. Okt.	XI. Nov.	XII. Dets.
Pühapäev	6 13 20 27	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28
Esmapäev	7 14 21 28	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29
Teisipäev	1 8 15 22 29	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30
Kesknädal	2 9 16 23 30	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31
Neljapäev	3 10 17 24 31	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25
Reede	4 11 18 25	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26
Laupäev	5 12 19 26	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
Päevad	I. Jaan.	II. Veebr.	III. Märts	IV. Aprill	V. Mai	VI. Juuni
Pühapäev	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28
Esmapäev	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29
Teisipäev	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30
Kesknädal	7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24 31
Neljapäev	1 8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25
Reede	2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26
Laupäev	3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27

Koolipühad: 31. okt. — usupuhastuse püha. 10. nov. — märdipäev. 24. dets. — 7. jaan. — jõulupühad ja uus aasta. 24. veebr. — E. v. iseseisvuse päev. 4. märts — palvepäev. 10. — 14. apr. — kevade (palmipuude) pühad. 1. mai püha. 21. mai — taevaminemise päev. 31. mail algavad suviste pühad.

Sügis algab 23. sept. Talv — 22. dets. Kevade — 21. märtsil. Suvi — 22. juunil.

Kõige kasulikumalt ja odavamalt ostab õpilaskond oma koolitarbed,

n a g u :

Vihud,

kaustikud,

pliatsid,

suled,

värvid,

tindid,

igasuguse paberi,

tushid,

joonelauad,

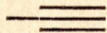
kolmnurgad,

mallid,

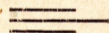
tsirkliid,

kummid,

jne. jne. ja

K O O L I R A A M A T U D

a i n u l t

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse raamatu- ja kirjutusmaterjaalilaost
Jaani t. nr. 6. : - : Krediid-Panga majas.

Kõige suurem ja valikurikkam raamatu- ja
:-: kirjutusmaterjaaliladu Eestis. :-:

Tartu Ülikooli Raamatukogu
A. R. P. K. O. G. U.

ARH RT-8

23

Paremast kooliraamatust

F. V. Mikkelsaar'e

„Algkooli matemaatika“ I õppeaasta

ilmub neil päevil meie kirjastusel

lühendatud väljaanne õpilastele.

Sel puhul on huvitav vaadata, kuidas võttis vastu aja- kirjandus „Algkooli matemaatika“. Laseme järgneda mõned otsused.

„Eelolev raamat on tööraamat,“ algab autor, lugupeetud kooli- tegelane, oma raamatu eessõna. See ta ka on. Raamat on rajatud täiesti töökooli põhimõttele, arvude mõiste omandamiseks on seatud mitmekesine ja võimalikult laste huvidele vastav tegevus. Siin leiavad arvamise kõrval aset joonistamine, tähtede ja sõnade kokku- seadmine ja lugemine, kodulugu, käsitöö ja isegi võimlemismängud, mis enamasti kaunis osavalt tunni ainega seotud.

Raamat annab tunnistust autori hoolsast tööst ja hääst asja- tundmisest. Osavalt on põimitud arvamisõpetu-se joonistamine ja käsitöö. Hääks õppevahendiks arvuõpetamise alal on leitud muuseas ka domino mäng, mida täiesti soovitavaks peab lugema, seda enam, et lapsi enne mängimist iseendile papist dominod valmistada lastakse.

Üldiselt kokkuvõttes peab ütleva, et F. V. Mikkelsaare „Algkooli matemaatika“ on ainuke omasarnane Eesti koolikirjanduses ja juhib matemaatika õppimist rohkem töökooli põhimõttele vastavalt kui teised sellel alal Eesti keeles ilmunud raamatud. Geomeetriat õpetatakse mängudes koos aritmeetikaga juba esimesest astmest pääle. Raamatut lugedes tundub, et kohad, kus geomeetriat õpeta- takse, ei ole mitte vahelepanemiseks otsitud, vaid geomeetrilised teadmised omandatakse just mängust enesest väljakasvanud tarvidu- sest, näiteks kolmnurk ja nelinurk, arvude kolme ja neljaga tutvune- mise juures, kus lastakse lapsi kolme ja nelja tikuga mitmel viisil mängida ja sel teel leitakse kolmnurk, nelinurk ning muud geomeetri- lised figuurid.

Raamatus on tegevad lapsed Tiiu, Roosi, Henn ja Tõnn, isa ja ema ning võõrad inimesed. Nende tegevus keerleb laste arusa- mise piirkonnas. On korda läinud anda nende tegevusele ja toimi- misele mõnikord naiiv-lapselikku ilmet, mis isegi nalja võib teha. Näiteks lugu, kus isa käskis Tõnni „Päevalehte“ osta. Isa andis talle kaasa ühe raha. Lehemüüja küsis lehe eest 5 marka. Tõnn kurtma: „Mul on ainult üks.“ Kuid lehemüüja ütles naeratades: „Aitab sellestki.“ Ja kodus jutustab Tõnn, et ta 5-margalise lehe ühe marga eest saanud, kuna teised, kes teadsid, et Tõnn 5-margalise raha kaasa sai, naerma pahvatavad. Siis õpetab Tiiu Tõnni, näidates ühe- ja viiemargalisi rahasid.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Jõuluks on arvatud arvude õppimises kaheksani jõudvat — igatahes vähe küll, aga sellest ei ole viga. Jõuluni on kaheksa päeva aega ja Tõnn loeb päevi. Öhtul sosistab ta: „Üks ära, jääb...“ Küsitakse: „Kuidas sosistas ta järgmisel öhtul? Veel järgmisel? Ja edasi?“

(Ed. P. „Sakala“ nr. 122 — 1924.)

Ei ole meil palju õpperaamatuid, mis oleks vastu võetud sarnase ühemeelse otsusega, kui kõneall olev Fr. V. Mikkelsaare raamat. Asi on seda enam tähelepanemise väärt, et otsus on ühemeelselt hääkskiitev — halbades otsustes lepivad arvustajad kergemini kokku kui häädhes. Sellepärast peab juba senini ilmunud arvustuste järele arvama, et raamat hää on. Ja ligemalt tutvunedes peab tunnistama: seda ta on.

Autor, kauaaegne haridusministri abi F. V. Mikkelsaar on üks meie kõige parematest pädagoogidest, kellele Eesti kooli korraldusel suured teened. Eriti matemaatika õpetamise juhtimisel õigetsesse roobastesse on ta oma geomeetria õpperaamatutega põhjapanevat tööd teinud. Kõne all oleva raamatu ilmunisel on koolielus suur tähendus. Veel suuremaks kingituseks on see kahtlemata kodulaste õpetajatele. Sellest seisukohast tahaksingi temast juttu teha.

Vaevalt on siiski emadel ikka võimalik lastega üheskoos koolis käia, sellepärast on hädapärast tarvis raamatut abiks võtta. Ja võib tunnistada puhtast südamest, et paremat käsiraamatut emadele kodulaste kasvatamisel, kui seda on kõne all olev raamat, Eesti keeles veel ei ole ilmunud. Kogu raamat, 214 lehekülge, on pühendatud sellele, kuidas anda lastele algõpetust. Päälkirja järele käsitatakse küll ainult rehkenduse õpetamist, kuid raamat pakub tegelikult palju rohkem, kui raamatu kaanelehe järel võiks arvata. Siin käsitatakse suurel määral üldõpetust. Võtete järele, mis raamatus soovitatakse, võib laste õpetaja kergesti juba iseseisvalt leida, kuidas teiste õppeainete juures talitada. Raamat õpetab lapsi rehkendama ilma pikema vaevata, mängides, ja paneb selle juures rehkendamise õpetamisele kindla ja tõsise põhja, nii et lapsele kogu õppimise aeg rehkendus kerge on.

Kõik on kuulnud, et rehkendust peetakse kuivaks ja igavaks õppeaineks — halva õpetaja käes on ta seda tõesti. Fr. V. Mikkelsaare raamatut loed aga nagu põnevat romaani ja lastele on matemaatika, kui teda niiviisi käsitatakse, nagu seda raamatus juhatatakse, kõitev nagu kõige huvitavam mäng ning on tunda, et raamatu on kirjutanud kirjaniku hingega inimene. Fr. V. Mikkelsaar mõistab kunsti, kuidas siduda tööd ja mängu, selle juures oskab ta lapsi panna elu nähtusi vaatlema, äratub lastes töö- ja teadushimu. Laps on kodus õppinud Mikkelsaare juhatare järele, tikub kooli. Ja sarnase töötamise viisi juures märkavad emad üllatusega, missugune suur kasvatuline tähendus on õigesti juhitud töö ja mängul lapse kohta. Samal viisil muutub töö rõõmuks lapsele, emale, kodule kui ka koolile. Autoril on õigus eessõnas kirjutada:

„Eelolev raamat on tööraamat. Tahaksin loota, et ta oleks ka rõõmuraamatuks. Paremat rõõmuallikat, kui huvitav jõukohane tegevus, ei tunne.“

Fr. V. Mikkelsaare raamatust võib igaüks näha, milles seisavad töökooli mõtted. Paremat tutvustajat töökooli mõttega, kui kõne all olev raamat, meil ei ole.

(„Oma Maa“ nr. 135, 1924 a.)

ARHIIVKOGU

F. Mikkelsaar teostab „Algkooli matemaatika I“ sama põhimõt- teid, mis eelmise raamatu (jutt oli Tartu õpetajate rühma „Elavatest arvudest“) autorid, kuid palju laiemas ulatuses, arvestades sääliuues meie algkoolide töötingimustega. Terves ulatuses rehkendatakse raa- matu lapse isiklise algatusvõimega, selleks vastavaid küsimusi üles seades, nii et juba sellega töökooli printsiip tublisti rõhu- tatud on. Sihilikult ja osavasti on suurt tähelepanu pöördud geo- meetrilise iseloomuga harjutuste ja ülesannete pääle, alates juba 7. lhk., kuna see külg „Elavates arvudes I“ näit. täiesti puudub.

Pilte ning joonistusi (G. Mootse) leidub „Algk. mat. I“ õige rohkesti, ka värvilisi.

Sisu on huvitav, mitmekesiseid ülesandeid ja harjutusi, mis lastele jõukohased ja õpilastele just kehtvalt iseseisvat töötamist võimaldavad, palju.

Autor nimetab eessõnas oma raamatut tööraamatuks, üht- lasi ka rõõmuraamatuks. See paistab ka lugejaile nii olevat. On enam kui soovitatav, et meie õpetajad selle raamatu endile muretseksid.

(„Postimees“ nr. 274, 1924 a.)

Päikesepaisteline matemaatika aabits.

„Eelolev raamat on tööraamat. Tahaksin loota, et ta oleks lastele ka rõõmuraamatuks. Paremat rõõmuallikat, kui huvitav jõukohane tegevus, ei tunne.“ Need sõnad, millega algab autor ees- sõna raamatule, määravad ära raamatu iseloomu. Lootus, millega Fr. V. Mikkelsaar oma esimese matemaatika õpperaamatu välja saat- nud, ei ole olnud ekslik ega petlik. Raamat on lastele rõõmuraamat selle sõna tõsisel mõttes, ja mitte ükski selle läbi, et lastele pakutakse jõukohast tööd, vaid et see töö on äärmiselt huvitav, mitmekesine ja isegi põnev. Seda raamatut lugedes saab aru, kuidas hää õpetaja käes kuivad matemaatikatunnid võivad muutuda nii elavateks ja küt- kestavateks, et kellahelinat, mis kuulutab vahetundi, võetakse vastu kahetsuse hüüdega: „kas tund juba otsas!“

Veel suuremaks rõõmuraamatuks on see matemaatika käsiraa- mat õpetajatele. Esimeses jões on ta suurepäraliseks mate- maatika metoodikaks, millel on meie koolikirjanduses põhja- panev tähendus. Sellesama autori geomeetria algkoolidele on olnud nurgakiviks, mille pääle põhjeneb korralik geomeetria õpeta- mine Eesti koolis ja mille pääle ka teised geomeetria õpperaamatute kirjutajad, üksikud erandid välja arvatud, on oma tööd rajanud. Selle- sama tähenduse omandab ka kõne all olev matemaatika käsiraamat matemaatika õpetamise üldse. Matemaatika õpetamine on siin rajatud lapse tegevuse ja isetegevuse alusele ja vastab töökooli põhi- mõtteid. Pääle selle on autor üles näidanud haruldast leidlikkust, kuidas seda tegevust ühendada lapse fantaasiaga ja otsimise himuga, kuidas igapäevase elu nähtusi vaadelda matemaatika prisma läbi. Matemaatika õppimine saab väikestele mudilastele elamuseks. Kä- sitamine sisaldab päälegi rikkalikult humoori, mõistetakse ära kasu- tada isegi sõnade mängu, et arvu mõistesse süveneda. Kõiksugu- sed mängud, mis lapsi iseenesest juba kütkestavad, on pandud matemaatika õpetamise teenistusse.

Nende ridade kirjutajal on tulnud suurel määral tutvuneda Saksa paremate koolimeeste matemaatika õpperaamatutega, kuid sar- nast elavust, mitmekesidust, põnevust ja pääasi, niisugust hinge ei

ole ta kuski märganud, võib olla ka sellepärast, et Fr. V. Mikkelsaare õpperaamat juhatab meie oma kodu õue ja kooli ellu, et kogu aeg liigume oma „aia ääres tänavas“ ja mängime „kasteheinas põlvini“.

Käsitamisviisi poolest läheb kõne all olev õpperaamat pääasjalikult kolmes asjas lahku.

Esiteks liigub õpetamine ühe arvu juurest teise juure väga aegamööda. Iga arvu juures peatatakse kaua, võetakse nende juures kõiksugused tegevused ette, nii et isegi nõrgaandelised lapsed igast arvust ja kombinatsioonidest, mis temaga ühenduses, täieliku pildi saavad ja et opereerimine nende arvudega lapsele nii lihasse ja luusse läheb, et see enam mingit raskust ei sünnita ja õigeks aluseks saab kogu edaspidisele matemaatika õpetamisele.

Teiseks algab raamat geomeetriliste mõistetega pääle juba esimesel õppeaastal, rajades nendega tutvunemist puhtpraktilisele alusele.

Kolmandaks on kogu raamat jagatud päätükkideks. Iga päätüki sissejuhatus on mingisugune jutustus, mis last juhivad tegevusele. Päätükid käsivad lapse kodust elu, nagu seda juba nende päälkirjad näitavad: näituseks: külaskäik, kus isa töö on, kooli mängimas, kirikuskäik, jõulud ligidal, tädi pool, jõulupuud, Tõnn töötab suurte hulgas jne.

Tehniliselt on raamat laitmata. See on oma piltide ja joonistustega ilusamaks raamatuks koolikirjanduses. Hr. Mikkelsaarel on õigus, kui ta eessõnas ütleb, et G. Mootse „liigutava armastusega raamatu illustreerimise kallal töös on olnud.“

(„Päevaleht“ nr. 261, 1924.)

Herra Mikkelsaare raamat on otse meisterlik teos. Nii areneb teie silma all väike poisipõnn Tõnn otse mängides. Õppimine läheb tal igal sammul: kodus, külas, uulitsal, magadistoas, kirikus jne. Tõnni tegevus on mitmekesine, mis teda vist igavust ei lase tunda.

Raamat sisaldab hulga seletavaid pildikesi, mis hoolikalt tehtud ja raamatule meeldivuse annab.

(J. Koppel, „Meie Maa“ nr. 77, 1924 a.)

F. V. Mikkelsaar'e „Algkooli matemaatika“ I õppeaasta on Haridusministeeriumi kooliraamatute komisjoni poolt koolidele soovitatud. Nim. komisjoni otsuse võtab direktor J. Lang järgmiselt kokku:

„Raamat sisaldab palju huvitavalt läbitöötatud materjali algkooli esimese õppeaasta jaoks nii õpetajale kui õpilasele. Raamatu suuremaks puuduseks on see, et õpetajale määratud osa pole lahutatud õpilase osast.“

Lühendatud väljaande ilmumisega on arvustajate viimasegi soov täidetud.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus.

J. Oro

M. Nurmik

Aabits

ja

esimese aasta lugemik.

Läinud sügisel ilmus Oro-Nurmiku väike „Kuke-aabits,“ mida kodulapsed suure rõõmuga tervitasid. Nüüd ilmub sama aabits juba otsekohe kooliraamatuna. See sisaldab terve esimese aasta kursuse. Lugemiku osa on hästi huvitav: palju eakohast lugemist luules ja proosas, mida kunstnik Eisvaldi ilme- ja maitserikkad joonistused kaunistavad. Üldse sisaldab luge-

miku-osa 113 paragrahvi.

Oro-Nurmiku aabitsast kirjutab Aug. Viidas „Päeval.“ 1924 a. nr. 293, järgmist:

„J. Oro ja M. Nurmiku aabits on käsitatud algusest lõpuni laste elamuskohaselt. — — — Selle aabitsa suureks paremuseks on tema ladus ja rahvalik keel, kusjuures on eemale hoitud lastele vähetuntud sõnust ja võrdlusist. — — — Et tähekejuude omandamine lugemistehnika pääraseks kõrvale ei juhiks, seks tarvitavad Lääne-Euroopa paremad aabitsad algosas ainult üht kirja, nimelt ladina suurt trükitähestikku. Sellest printsiibist on ka Oro ja Nurmik välja läinud. Üleminekuks suurest tähestikust väikese juure on aga autorid leidnud huvitava ja otstarbekohase tee, mis pole esinenud senini üheski aabitsas, ei meil ega mujal. — — Samuti peab väitma selle aabitsa piltide kohta: need on elavad, värvirikkad, laste maitse ja arusaamise kohased, ja neis tundub tugevasti tüsedat Eesti omapärast joont. — —“

M. Nurmik, „Esimene lugemik“, Ühtluskooli II õppeaasta.

Selle ilmumise puhul kirjutab meie pedagoogiline ajakiri „Kasvatus“ nr. 8/9, 1920 a.:

„Eesti koolikirjanduse väljale on lennanud ootamata uus kevade lind — Eesti kooli uus lugemik. Uus lugemik! Iga õpetaja, haridussõber ja lastearmastaja üllatub, sest lugemikud on meil üliharuldased. Ja üllatus kestab edasi, lehitsedes seda raamatut esimesest leheküljest viimseni. Alates Alli Nissise lapselik-puhtasüdamlise „Ema“-jutukesega kuni lõppakkordini, milleks Juhan Liivi „Meri“ valitud, on raamat vaba targutustolmust, mille all vaevles

meie ilutunne ja fantaasia, õppides ja õpetades kõigist vanust „kooli lugemisraamatuid.“ — „Rõõmustavalt leiame, et M. Nurmiku raamatus on pärlil kõrval, kõik nii allikselge ja lapsemeelne, täieline „päikesemaa“. — „Kuid iga palake, nii lihtne ja lapselik kui ta ka on, on loogilises sidemes kogu raamatuga, mis esineb hoolsasti läbitöötatud üksusena. Armastust ja hoolt näitab ka laialine materjal, mida autor kasutanud. Rõõmustavalt rohkesti on Eesti rahvaluulet, mis helendava lõngana raamatut ehib. Kui palju häid laule, vanasõnu ja mõistatusi on küll seniste lugemikkude kokkusäädjail jäänud kahe silma vahele. Nii on raamat oma pääsihis „õpetada last vähehaaval kirjanduslikult mõtlema ja ilusa jutu või luuletuse üle rõõmu tundma“ — võrdlemisi kaugele jõudnud. Keele kallal on palju vaeva nähtud. M. Nurmikul on suur ning mitmekesine sõnade tagavara, kindel kõne- ning kirjaviis. Lastele võimaldab raamat ülemineku kodus õpitud rahvakeelest uuendatud kirjakeelele“.

„Esim. Lug.“ proovitrüki puhul kirjutab M. Okas „Postimehes“ Nr. 239, 1920 a:

„Nurmiku kiituseks pean ütleva, et suurem hulk lugemispalasid tema raamatus otstarbekohaselt ja hästi on valitud. Autor on raamatut kokkusäädmisele teatava huviga töötanud. Tohime loota, et hr. Nurmiku lugemik järgnevas väljaandes tõsiseks paljunõutavaks Eesti kooliraamatuks kujuneb.“

M. Nurmik, „Teine lugemik“, Ühtluskooli III õppeaasta.

M. Nurmiku lugemikkude kohta kirjutab koolinõunik M. (Rau)d „Päevalehes“ nr. 348, 1921 a.:

M. Nurmik avab Eesti keele lugemistunnis kolmanda ajajärgu. Esimene auväärne raamat oli sel alal „C. R. Jakobsoni Kooli Lugemise raamat“, teine M. Kampmanni oma. Kuid niihästi Jakobsoni kui Kampmanni raamatud tahtsid olla entsüklopeediad, sest emakeele tund oli pea ainukene, kus õpilane vabalt õpetust võis saada. Kuid praeguse aja Eesti keele õpetaja võib Eesti keele tunnis tõesti ainult Eesti keelt ja kirjandust õpetada. Seda muutust on M. Nurmik oma lugemikuga hästi tabanud. Tema lugemikud on kõigist kõrvalülesandeist vabad. Ta võib kõike oma jõudu seks pühendada, et „õpetada last kirjanduslikult mõtlema ja ilusa jutu või luuletuse üle rõõmustama“. Oma raamatuis on ta katsunud „leida kirjandusest õpilastele kõige kaunimat ja armsamat, mis nende südant ülendaks, neis rõõmu ja häädust ärataks ja esteetiliselt viiks nad kirjanduslikule hää- ja kurjatundmisele“. Juba pääliskaudsel tutvumisel lugemikkudega peab konstateerima, et autor oma ülesande õige tõsiselt on võtnud. Meil on tegemist hää lugemikuga, mida koolidele tõsiselt võib soovitada.

Lugemikud, niihästi esimene kui teine anne, rikastavad õpilasi rahvakeelse ütlusviiside ja sõnade tagavaraga, teevad lastele rahvakeele armsaks ja omaseks. Et laps vanarahva juure kõnekooli panakse, on täitsa õige põhimõte. Lugemispalad on valitud kindla kava järele ja nimelt nõnda, et nad on täis tegevust, liikumist ja elurõõmu. M. Nurmiku seisukoht on kasvatusteadliselt täitsa õigustatud, sest ta käib kokku lapse hingeliste mõnetega. Laps nõuab elavust, liikumist, hoogu ja jõudu. Päänorutamise abil ei või last kasvatada. Lapse energiat tuleb juhtida õigetesse roobastesse, anda toitu ta elavale fantaasiale. M. Nurmiku mõlemad lugemikud on

seevõrra huvitavad tööde kogud, et lapsed neid ka vabal ajal isuga loevad. Sarnane lugemik aitab teha emakeele tunni elavaks, huvitavaks ja mitmekesiseks. Kaugemale minna värvirikaste, lapsele meeldivate lugemispalade poolest, kui seda on teinud M. Nurmik, on raske. Kuna sisuga seltsivad algupärased joonistused, on raamat koolikirjandusele suureks rikastuseks."

M. Nurmik, „Kolmas lugemik“, Ühtluskooli, IV õppeaasta.

Kõigi lugemikkude, eriti aga III ande kohta kirjutab meie lugupeetud kirjanik ja kogenud koolimees Ernst Peterson („Pvl“. Nr. 189, 1924 a.):

M. Nurmiku „Lugemikud“ on meie koolidele juba vanad armsad tuttavad, mida see tõsiasi kinnitab, et I jagu nelja aasta jooksul juba kolm, ja II kahe a. sees teises trükkis on ilmunud. Kuna esimestes jagudes (I ja II) esineb pääasjalikult ladus rahvakeel, täis rahva kõnekääne, mis kohati vähe labastena tunduvad, kuid keelt ja väljendusviisi väga rikastavad ja piltlikuks teevad, — on III lugemiku keel hoopis tõsisem, nii et üleminek näib paiguti järsuna. Kui aga kooliõpetaja plaanikindlalt järjestab, siis vähe- neb järsk üleminek kuni miinimumini. Esimeste annete sisu pakub lapselikkude elevust, rõõmu, nalja, vallatust. Näib nagu ei oleks valatlus lõppugi esimestes annetes. Kui on arvamisi avaldatud, et paiguti liiale on mindud ülemeelsuses, esimesed anded liiga ära „tootsistatud“, siis ei saa seda enam III ande kohta ütelda: „Kentuki Lövi“ puudub siin täiesti. Eadiste rebaste, sikkude, sokkude j. n. e. muinas- ja kunstmuinasjuttude ja Lutsu kangelaste asemele astuvad tõsisel muinasjutud müütilise ja kangelaste sisuga, nagu Fählmanni klassilised teosed „Loomine“, „Vanemuise laul“, „Emajõe sünd“ ja Kreutzwal i. Eiseni, Kunderi, Kõrvi, Jõgeveri ja teiste üleskirjutatud ja omaluuleliseid vaimude. nõia- ja moondamis- ja vanapagana. ussi ja kohalised jutud. Niisama on antoloogiliselt esitatud Eesti rahvaluul. Eesti rahvaluule järele tulevad Greeka kangelasllood Prometheusest, Heeraklesest, Argosõitjaist, Trooja sõjast ja Odüsseuse eksisõit- tudest, ja rahvaluule käsitusel lõpul Kalevala ja Kalevipoja jutud, osalt seotud, suuremalt jaolt sidumata kõnes.

II osas on kunstluule aastaegade järele mahutatud, mille lisaks võiks lugeda veel ise-jao „Meri“.

Viimane, III osa, kannab päälkirja „Kuidas elada“, mille sisu on õpetada lapsi püsivusele, meelekindlusele, kannatusel, sõprusele, eneseohverdusele, ühe sõnaga — eetilistele väärtustele.

Juba pääliskaudsel lehitsemisel paistab silma autori kindel püüe — praktilise keeleoskuse arendamine kõigis kolmes andes, mis järkjärgult püütakse läbi viia, nagu autor ise arvab, — laste stiilimaitsele vastavalt. Ja see on Nurmiku lugemikkude tugevam külj ja, tahaksin ütelda, hää külj.

Nurmiku lugemikku tarvitades ei saa kuidagi kaevata, et sõnavaraline külj keeles arenemata oleks jäänud; sedasama peab ütleva lauselise külje, niisama ka keele omapärasuse kohta. Kõik kolm haru on rikkalikult käsitatud ja väga osavalt. Nurmik ei ole keeltrikastav fanaatik, vaid osav ja ettevaatlik õpetaja. Haiglus sellel alal puudub täiesti. Uusi, vanu ja muresõnu on osatud mõõdukalt tarvitada, nii et vähe leidub neid, mis asjatutena tunduvad.

Üldse peab tunnustama, et Nurmik Eesti koolidele väga tõsise ja väärtusliku lugemiku on annud, mida meie paremate kooliraama-

tute hulka tuleb lugeda. Pääasjalikult ja targu on keele arendamis-
printsipi tingimusi silmas peetud. Osava kooliõpetaja juhatusel oman-
dab õpilane Nurmiku lugemikku tarvitades sõna- ja pildirikka keele,
mis emakeele õetamise üks pää-alus on. Kõik kolm sünnitavad
ühe terviku, millest raske on üht lüli välja jätta.

M. Nurmik, „Neljas Lugemik“, Ühtluskooli V õppeaasta.

Kolme eelmise lugemiku ülesanne on olla kirjanduse aabitsaks. Kuid juba nendegi ainevalikus tundus tendents kaasa mõjuda areneva isiku iseloomu ja ilmavaate kujunemisele. Et algkooli kõrgemad klassid kirjandust juba otsekõne sellekohaste alg- või koguteoste kaudu võivad käsitada, siis on siitpääle lugemiku ülesanne tuua kirjandustunni jaoks kirjanikest vaid lühemaid proosapalu, kuid seda rohkem luuletusi ja muid kirjanduslikke saateaineid, mis võiks hää eduga ära kasutada ka ajaloo, kodumaatundmise j. m. tundide illustreerimiseks. — Raamatu sisu on jaotatud kümnesse järku:

I. Kodumaa ja hõimrahvad. Pääle kodumaa heidab pilgu ka hõimrahvaste peresse, toob teateid nende elust ja võitlusest, näiteid keelest, kunstist ja kirjandusest. II. Kodumaa muinasminevikust. Valik kirjanduspalasid eestlaste muinasvõitlusist kuni orjaaja lõpuni. III. Kodumaa kirjandusest. IV. Seitse maailma imet. Antiikaja arhitektoonilised imed ja nendega ühenduses olevad muinasjutud ning pärimused. V. Avastusreisid. Kolme suurema avastusrändaja, Kolumbuse, Nanseni ja Shakletoni, reisiid ja avastuslood. VII. Tööstus. Vested tehase ja kaevanduse elust. VIII. Teadus ja teadlased. Kujutab vanema ja uuema aja kultuuriloojate ja töekannatajate elu ja tegevust. IX. Loodus ja inimene. Kõneleb sellest, kuidas inimene ürgaegade viletsusest on tõusnud maailma valitsejaks, ta uhkuseks ja auks, looduse krooniks ja imeks. X. Kuidas elada. See ei ole mitte kuiv moraliseerimine, vaid sütitav miitingu kõne, mis üles hüüab uuele kõlbliste väärtuste loomisele.

M. Nurmik, „Viies Lugemik“, Ühtluskooli VI õppeaasta.

„Viies Lugemik“, mis käesoleval 1925. a. suvel ilmub, on „Nelj. Lug.“ eeskujul konstrueeritud. Sisaldab samalaadilised seeriad ja on, nagu seegi, pääle keele, kunsti ja kirjanduse ka iseloomu ja ilmavaate kasvatuse teenistuses. Pääle kodumaa kirjanduse toob paremaid palakesi ka sugurahvaste kirjandusest. „Nelj. Lug.“ ilm. ajaloo seeria „Kodumaa muinasminevikust“ läheb siin edasi „Eesti päeva“ nimelises seerias, alates ärkamisajaga ja lõppedes Eesti iseisvusega. Sisaldab kogu parimaid isamaalisi luuletusi, niisama ka proosa-vesteid.

Aabits ja kõik viis lugemikku on mag. Joh. Aaviku poolt keeliseliselt läbi vaadatud ja ühtlustatud. „Esimene“ ja „Teine lugemik,“ mis Haridusministeeriumi kooliraamatute komisjonis läbi vaadatud, on nim. komisjoni poolt hääks tunnustatud ja algkoolides tarvitamiseks soovitatud.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus.

TALLINNA EESTI KIRJAST.-ÜHISUS

„PÄEWALEHT“.

RAAMATU- JA KIRJUTUSMATER- JAALIKAUPLUS JA KIRJASTUSLADU

KREDIIT-PANGA MAJAS, JAANI JA S. KARJA T. NURGAL.

KÖNETRAAT 15-13.

Kooliraamatute nimekiri.

	Mk
Aawik, J. Uute sõnade sõnastik	175.—
Aljak, A. Orgaaniline keemia	60.—
— Kaubateadus I	100.—
Annusson, J. Anorgaaniline keemia I	160.—
— " " " " II	110.—
Asson, E. Wana aeg	140.—
— Kesk aeg	150.—
Audowa, A. Inimese füsioloogia ja anatoomia	150.—
— Järwe taimed	30.—
Bilow, A. Aritmeetiliste ülesannete kogu I	55.—
— " " " " II	55.—
— " " " " III	60.—
Clanmann, W. Tales by Wilde	75.—
— Novel notes by Jerome Jerome	200.—
Дормидонтова З. И. Русская грамматика	75.—
Einer, H. Eesti keele õpetus koolidele	100.—
— " " " " algkoolidele	60.—
Eisen, M. J. Wäike Kalewala	50.—
— Eesti uuem mütoloogia	160.—
— " rahwalaulud	—
Elken, J. Koolilaste laulud	40.—
Elmanowitsch. Курсъ правописанія	30.—
Feyn, V. Inglise keele lugemise raamat	45.—
Gläser-Pezold. Saksa keele õpetus	50.—
Глотова, А. Тетрадь для списыванія I	10.—
— " " " " II	10.—
— " " " " III	25.—
Grube, A. W. Rooma wanem ajalugu	50.—
Hacker, W. Wäike lauluraamat	80.—
Hearn, Japanese Stories	50.—
Iverson, A. Prantsuse keele õperaamat	90.—
Hünerson, E. Fairy Tales	60.—
Jerusalem, W. Psühholoogia õperaamat.	200.—
Jögewer, J. Eesti keele grammatika I	60.—
— " " " " II	60.—
— " " " " III	75.—
Johanson-Pärna. Wene-Eesti sõnaraamat	100.—
Jürgens, J. L. Lühikene ajalugu	80.—
— Ajalugu rahwakoolidele I	—
— " " " " II	50.—

Jürgens, J. L. Geograafia õperaamat I	120.—
— " " " II	120.—
— " " " III	120.—
— " " " IV	70.—
Jürgens-Tasak, Maateadus rahwakoolidele I	
— " " " II	
— " " " III	
Kalkun, J. Mineraloogia käsiraamat	
Kampmann, M. Koolilugemise raamat I	70.—
— " " " II	150.—
— " " " III	165.—
— " " Eesti kirjandusloo peajooned I	150.—
— " " " II	120.—
— " " Eesti ajalugu	100.—
— " " Kodumaa tundmise õpewiis	40.—
— " " Aabits	
Kann-Ploompuu, Saksa-Eesti sõnaraamat	600.—
Kapelski-Florow, Botaanika õperaamat	40.—
Kapp, A. Koolilaste laulud	30.—
Kawtaradse, S. Noore loodusteadlase käsiraamat	40.—
Kentmann, W. Kurze Grammatik der estnischen Sprache	30.—
Kewend, E. Ilulugemine	
Kiesel, O. Katseline keemia	
— " " Kaubateadus I	50.—
Köstner, L. Raamatupidamise õpetus	
Krimms-Kotkas, Wene keele lugemiseraamat	80.—
Kuks, A. Ladina keele grammatika	80.—
Kuusik, T. Keeletark	
Lanø, J. Füüsika	170.—
Lang-Sulla, Füüsika sõnastik	50.—
Larens, K. Meresõidu astronoomia I	
Lipp, M. Piltidega piiblitlugu	
— " " Koolilaste piiblitlugu	
— " " Piiblitlugu seletustega I	20.—
— " " " II	30.—
Logarütmdede tabelid	
Madisson, P. Stereomeetria	150.—
Madisson-Ussisoo Planimeetria	125.—
Mahlstein-Männik Elus loodus	145.—
Maltenek-Kesküla, Füüsika I	300.—
— " " II	180.—
— " " III	250.—
Maltsew, H. Hääleseadmise õpetus	30.—
Männik, H. Botaanika õperaamat	50.—
Männik-Kogermann-Mahlit. Looduse õpetus algkoolidele I	
— " " " II	
— " " " III	
Mikkelsaar, F. V. Geomeetria rahwakoolidele	75.—
— " " " meetoodika	70.—
Mootse, G. Wesiwärwide õpetus	30.—
Morgenroth, W. Kaubanduslugu I	40.—
— " " " II	40.—
Nano, W. Trigonomeetria	90.—
Nathing-Perli. Ruumi algõpetus I	125.—
— " " " II	120.—
Neumann, M. Soome-Eesti sõnaraamat	200.—
Niggol, C. H. Kaswatuse radadel I—V	630.—, iluköit, 1155.—
— " " Töökool ja õpekooll	50.—
Nurmik, M. Esimene lugemik	75.—
Päss, V. Algebra ülesannete kogu	80.—
— " " Neljakohal. logarütmid	35.—

Пекарский, Русская грамматика I	50.—
— " II	100.—
Perli, A. Aritmeetika	80.—
— Arvud elust I—III	40.—
Perli, O. Proportsionaalsed suurused	75.—
Peterson, E. Eesti keele aabits	20.—
— Pildid kõnelemise harjutuse tarvis	10.—
— Ilukirja harjutused	180.—
Pezold, H. Inglise keele õpetus	80.—
— Saksa keele õperaamat	20.—
— The Selfish Giant	140.—
Ploompuu, A. Eesti keele ilukirjutused I	250.—
— " II	10.—
Pöhl, H. Inglise keele õperaamat I	160.—
— " " II	60.—
— Inglise-Eesti sõnastik	125.—
Pokrowsky, K. D. Kosmograafia	50.—
Pöld, H. Eesti keele õpetus koolidele	75.—
— Lause õpetus	85.—
Polowtsew, V. Taimede ehitus ja elu	125.—
Prants, H. Eesti wanem ajalugu	50.—
Prawdin-Mühlmann. Rehkenduse ülesannete kogu	75.—
Râgo, R. Kodaniku õpetus	85.—
Raschewsky, Stereomeetria	125.—
Raud, A. Kirjanduslooline lugemik I	130.—
— " II	10.—
Raudkepp, L. Reformeeritud usuõpetuse eeskawa	120.—
— Kristlik elukõlblus	40.—
Reimann, V. Eesti ajalugu	40.—
Ridala, V. Kullerwoo	40.—
— Eesti keele õigekirjutus	100.—
Rimsky-Korsakow. Tegelik harmoonia õpetus	160.—
— Praktiline " I	50.—
— " " II	150.—
Ripmann, W. First English Book	140.—
— Second	100.—
Rootsmann, D. Algebraalne analüüs I	150.—
— " II	150.—
Schaposchnikow-Waltsew, Algebraaliste ülesannete kogu.	30.—
Schmeil, O. Väike looduslugu.	150.—
— Botaanika käsiraamat.	30.—
Schmeil-Piiper, Imine.	150.—
— Zooloogia.	150.—
Sitska, J. Ajaloo algõpetus.	180.—
— Üleüldine ajalugu I.	80.—
— " " II.	150.—
— " " III.	150.—
— " " IV.	100.—
Солнышко, Первая книга для чтения.	30.—
Tallinna Tehnikumi programm	125.—
Tamm, J. Raamatupidamise õpetus. I.	225.—
— " " II.	100.—
Tammann, W. Kooli laulmise raamat.	40.—
Tennmann, Ed. Kirik arenemiskäigul.	90.—
Treiberg, P. Kõige uuem aeg	180.—
Tschelpanow, Loogika.	75.—
Tschelpanow-Kann, Psüholoogia õperaamat I.	50.—
— " " II.	80.—
Uniwer, M. Kaswatusteadus I.	170.—
— " " II.	75.—
— Bioloogia	

Ussisoo, T.	Ümarkiri.	20.—
—	Geomeetiline ornament.	40.—
Waher, W.	Inglis keele lugemise palad.	25.—
Wares, T.	The Ugly Duckling.	20.—
—	The Slave and the lion.	20.—
Weidermann, A.	Eluta loodus.	70.—
—	H. Wäikene arwaja.	
Weikmann, A.	Protsentide wäljaarwamise tabelid.	150.—
Wellewill, M.	Soome keele õpetus.	75.—
Weske-Grünthal,	Aritmeetiliste ülesannete kogu I—V.	
Wilberg, G.	Kodumaa rändlinnud.	50.—
Wiide, O.	The happy prince.	30.—
Willems, G.	Wastupidawuse õpetus	130.—
Wipper, R.	Uus aeg I.	170.—
—	„ „ II.	80.—
Zelinsky, W.	Pages choisies.	80.—
—	Les troglodytes.	30.—
—	Nouvelle grammaire simplifiée	300.—

Tallinna Eesti Kirjastuse-Ühisus

„PÄEWALEHT“

RAAMATU- JA KIRJUTUS- MATERJAALIKAUPLUS

Jaani tän. nr. 6, Jaani ja Suure Karja tän. nurgal.

**Soowitab suures walikus mõõdukate hindadega
koolidele, kooliõpetajatele ja kooliõpilastele:**

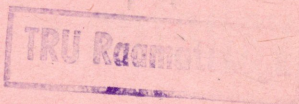
wihkusid, kaustikuid, joonistuse wihkusid, joonistuse blokkisid, joonistuse paberit, tahwliid, taskuraamatuid, krihwliid, tinti, tuschi, sulgi, pliiatsid, sullepääid, pliiatsiteritajaid, wärwipliiatsid, walget ja wärwilist kriiti, gummisid, gummiarabicumi, tsirkliid, kooliõpilaste päewaraamatuid, tsirklikaste, joonistusabinõusid (Reisszeug), kolmnurkasid, penaale, ranitsaid, arwelaudasid, kaanepaberit (Umschlag), klantspaberit, kuiwatuspaberit, raamatukõitm. paberit.

**TÄIELINE LADU TALLINNA KOOLIDES
TARWITATAWATEST RAAMATUTEST.**

ARM PT-8

TALLINNA
EESTI KIRJASTUSE-ÜHISUSE
kirjastusel ilmunud raamatute

NIMEKIRI

Pealadu: Tallinn, Suurturg, „Päevalehe“ kontor
Abikontorid: Tartus, Pärnus, Valgas, Võrus ja Viljandis
Raamatud saadaval ka paremates raamatukauplustes

PT-8
-18-

Kasvatuse radadel.

Täieline kasvatuse õpetus viies jaos.

Kokku seadnud **C. H. Niggol.**

On ilmunud juba kolm esimest jagu ja lähemal ajal ilmuvad ka kaks järgmist.

Midagi selle sarnast, mis hra C. H. NIGGOL meile omas töös pakub, ei ole seniajani veel kuski ilmunud. Siin on töö, mehe töö, mille kallal eluaeg on vaeva nähtud, mis sisaldab eneses kõik, mis iganes kasvatusse puutub. Siin ei ole teooria, ei ole mingisugune luuletus, vaid kõik on elust võetud, midagi ei ole tähele panemata jäetud.

Mitte ükski töö kasvatuse alalt ei või võistelda hra Niggoli omaga. Ta ei tohi puududa ei ühelgi kasvatajal, olgu ta kooliõpetaja, või lapse vanem!

Sõda Landesvehriga

J. Poopuu.

Selgelt ja ladusalt, kuid ka piltlikult kujutab autor heitlusi meie ajaloolise ja hirmsama vaenlasega.

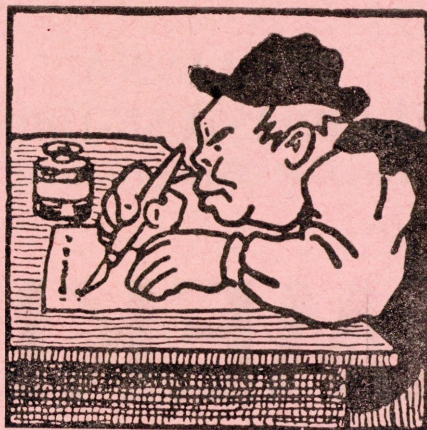
Meie hulljulged ettevõtted, soomusrongide verised võitlused ja nende järele ennekuulmata võit, kerkib veel kord J. Poopuu sulest silmade ette.

PARLAMENT.

Tõlkinud P. Grünfeldt.

Sisu: Mandaat, Saadik, Rühm, Parlamendi mehanism, Obstruktsioon, Päevarahad, Parlamendi töö, Parlament ja valitsus, Parlamendi tulevik.

Nimetatud raamat ei paku mitte üksi juristile selget ja õiglast ülevaadet parlamendist ja ka meie Riigikogust, vaid on tõesti tähtis ka igale vabariigi kodanikule. „Parlament“ avab silmad, toob mõndagi valgele ja ei pea ühelgi puuduma, kellel vähegi soovi on laiemat silmaringi saavutada.

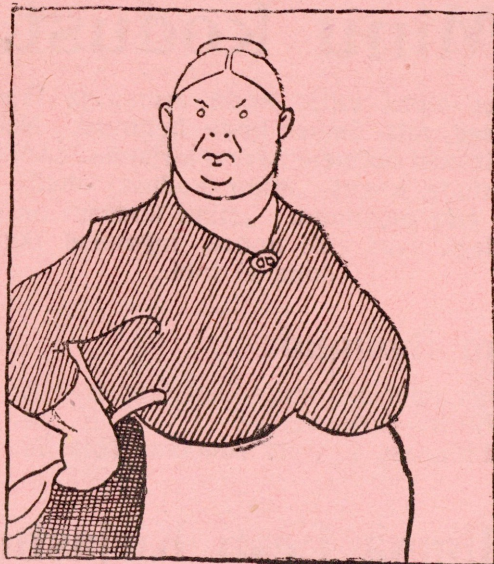
Tiibuse Jaak Tiibuse

kirjavahetus.

A. 1919 p. Kr. sünd.

(Uute lisandustega täiendatud.)

Kogunud ja välja annud **A. Kitzberg.**

Tiibuse Mari

ajalikud laulud.

Kogunud ja pühendanud Marie Underile, Henrik Visnapuule ja Arthur Adsonile, „kes minnu luuletama on õrritanu. Mari Tiibus“.

**Sisu: a) Armastuse laulud.
b) Kurjailma laulud.**

Miskit ei räägi nii tabavalt ja piltlikult meile käesolevast ajast ja ta puudustest, kui „Tiibuse Mari“. Siin näeme, et ka nalja all ei puudu omad tõeterakesed, mis sunnivad tõsisemalt järele mõtlema.

Kuidas kunstlikult nooreks saada.

Kunstlik sugu muutmine. Prof. Steinachi
leidused ja nende tähendus.

Igavene vana inimesesoo unenägu näib täide-
minemas olevat. Ja tööpoolest on see siht tõesti
kätte saadud.

Nimetatud raamat pakub teadusliku ülevaate
inimesesoo noorenemisest ja avab ennekuulmata
saladused.

A. Jürgenstein. Kultuurilist ja poliitilist Nipet - Näpet.

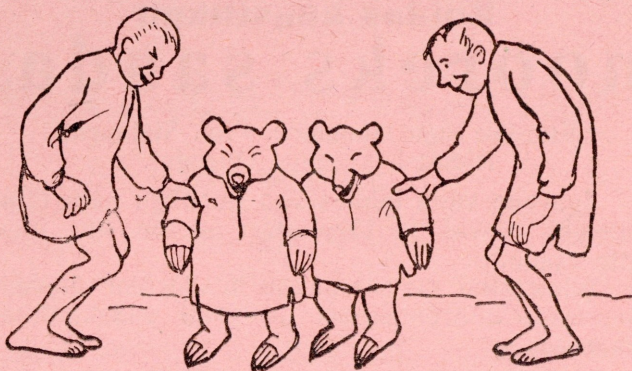
Sisukord:

1. Saladuslik haud Kullamaa kirikus.
2. „Mina olin Palermos“ ja „Moosese
kepp ja Aaroni suitsetamisepann“.
3. Esimene Eesti sotsialdemokraat.
4. Meie audients Preisi prints Heinrichi
juures.

O. Luts.

Vähkmann ja Co. ehk Majanduslik tõus
Tahab olla fõljeton.

Raamat ilmus T. E. Kirjastuse-ühisuse kirjas-
tusel vaevalt mõni päev tagasi. Ka kirjutatud on
ta käesoleval aastal, käesolevast ajast, praegusel
momendil silmade ees möödaldendavaist elukoge-
mustest ja vaevalt kunagi on suudetud nii tabavalt
kirjutada, kui seda „Vähkmann ja Co's“ on tehtud.

K. A. Hindrey lasteraamatud:

Jaunart Jauram.

See on küll rohkem lastele kirjutatud, kuid ei või ka mitte soovimatata jätta täiskasvanutele, mis isegi mõrudamad ja nukrusest näod naerule äritab.

Seniajani olime sunnitud lugema võõraste, muu rahvuslisi kirjutusi nalja alalt, kuid „**Jaunart Jauramis**“ leiame juba seda, mille sarnast iialgi kuskil pole veel ilmunud.

Karumamma metsas ütles oma väikesele pojale:]

„Sina jää siia, mina ise lähen mujale,

Sina söö siin mustik- ja maasik-marju,

Mina vaatan, kas leian lehma- või lambakarju“.

Karupoeg aga tõrises: „ma lähen ikkagi kaasa,

Tahan ka kõndida üle nurmede ja aasa“.

*

Jaunart Jaurami jõngermanid.

Nimetatud raamat, nagu Jaunart Jauram'gi, on kirjutatud küll lastele, kuid palju nalja ja meelelahutust suudab ka täiskasvanutele pakkuda.

Jaan Lattik

Minu kodust.

Kellel ei oleks mitte kodu armas ja lapsepõlve mälestused, mis ümber kodu heljuvad. Neid arm-said mälestusi on meie parem kirjanik JAAN LATTIK oma juttude kogus „Minu kodust“ meile elavalt silmade ette maalinud. „Minu kodust“ on raamat, mis kellegi, vana ehk noore, lugemise laual puu-duda ei tohi.

Varem ilmunud:

Meie jõumajanduse sihtjooned tulevikus A. Kink.
Narva-Pihkva-Tartu veetee A. Kink.
Punased lõunast, F. Gras' romaan. Tõlk. M. Bekker.

Tallinna Eesti Kirjastuse- Ühisuse kirjastusel on lähe- mal ajal ilmumas:

Füüsika, I ja II j. M. Kesküla ja E. Maltenek.
Kaubateadus A. Aljak.
Töökool ja õpekool C. H. Niggol.
Au langenuile A. Kallas.
Kasvat. radadel IV ja V C. H. Niggol.
Minu mälestused suure
maailma sõja algusest
Vabaduse sõja lõpuni Admiral J. Pitka.
Eestlaste sugu — II. täiend. tr. M. I. Eisen.

Inimsoo armastuse sädemed! **UUDIS!** Loov vaim murrab vägivallla!

Loov-aate äikesenooled

— meieaja —

Eluhävitavate algallikate vastu.

Esiteldav teos näitab pääseteid hävitavate sõdade, mõistust uimastavate vahendite ja usumoraali süsteemide ummikust, kuhu ühiskond on sattunud.

Isamaa puutumatus, rahva heakäekäik, saatus, rõõm ja õnn on kindlustatud **ainult seal**, kus ei kõlistata sõjariistu, vaid rahu sihis võideldakse sõdade tulemuste ja rahva mõistust pimestavate, uimastavate vahendite vastu.

Üksikute ja kogu rahva kaela on laskunud luupainajana ja Egiptuse 10 nuhtlusena järgmised inimelu hävitavad tegurid:

1. Sõjad.	6. Nuhtlevad jumalad.
2. Viin.	7. Hirmutavad kuradid.
3. Nälg.	8. Meieaja variseerid.
4. Vanglad.	9. Kahejalgsed hundid ja
5. Usulahud.	10. Kirgede võim.

Nende nüüdse maailmakorra skorpionide vastu, kes on viinud rahva elu õnnetuste radadele, on sihitud **Karl Leimann'i** universaalne teos:

„Usundite varjuküljed ja Igavene tõde“.

Kirjandusharrastajad, kultuurasutused ja kõik rahva tütreid ning pojad, kes selle teose endale tellivad, aitavad levitada **parema elu loomise kavasid ja uut loovat voolu maailma**; aitavad ühtlasi näidata rahvale pääseteed oleviku elu ummikust **parema tuleviku poole**; niisama aitavad päikese kiirtena valgustada praeguse inimkonna hinges valitsevat pimedust ning segadust, mis päritud muistseist aegadest.

„Perekondliku elu tervendamise suhtes“.

Raamatu II väljaandes on eriline artikkel pühendatud inimsoo armastuse, iluduse, nooruse ja puhtuse Veenuse-templi esindajaile — meie õrnsoole. Artikkel lõpeb võluva, hinge ülendava hümniga, mis kahe armastaja üksteisele tuikavat südant ja lagunevaid abielupaare vaimustaks ning koos hoiaks mitte üksnes siinpool hauda, vaid ka haa taga.

Raamatu I väljaandes on ka surmaprobleem leidnud lahendust mitte enam kiriklike, vaid igaveste seaduste mõistel, mis võimaldab igale inimesele **naeratu-sega huultel** lahkuda siit maailmast.

Raamatu eriväljaandes on välja kuulutatud abielupaaridele perekonnas laste norm Ungari rahva eeskujul.

Kõik, kes igatsevad oma vaimse arenemise tasapinda tõsta, ilusat kodu luua, terveneda, täieneda, silmaringi laiendada, mõistust teritada, tööle läheneda, isennast leida, tunda ja teistest aru saada — need valivad tingimata **selle raamatu endale lahkumatuks kolde-seltsiliseks.**

Raamatu eriväljaandes: „**Kosmose Meistri Suure Looja Mõistuse Vaimu rahumanifest rahvale**“ on välja kuulutatud uus — sõdade vastane — maailmakord ja aegjärk, mis rajatud Kosmose ehk looduse seaduste õiglastele, loovatele ja teaduse alustele. Ühtlasi on avaldatud uus kõikumatu moraali alus ja niisugune igavene elumõiste, mis inimesi enam ei killustaks ega lahutaks üksteisest, vaid ühendaks, köidaks ning koondaks loova töö kaudu suurematele ülesannetele elus, s. o. ühine usutunne kõrgemasse loova mõistuse vaimu olemusse: Kosmose Suure Meistri üksainsuse-jumalusse, kes kohustab inimkonda ühismaakera purjetaval laeval mitte üksteist hävitama ja üksteise kajuteid lõhkuma, vaid ilusat elu püstitama ja korda looma, mis kooskõlastatud Kosmoses valitseva harmoonilise korraga. Selle-samaga religioon on koostatud reaalse eluga.

See lõplik jumalus ja ta taevaalaotuse Piibel, mille tähed heledalt säravad ühtmoodi kõigile ega käsi inimese piiblitähtede sarnaselt kedagi hävitada ega tappa, on vastuvõetav mitte üksnes Eestimaa, vaid kogu maailma rahvastele.

Üleilmse Esperanto Liidu esindaja ametlikus kirjas 3. III 1929. a. tunnistas teoses väljendatud põhimõtte Suure Loova Mõistuse Vaimust vastuvõetavaks rahvastele — nii paganatele kui ka ristiiinimestele: kui valguse kiirt, kui armastuse sädet, mis kevadepäikesena valgustab praeguse inimkonna hinges valitsevat pimedust ja segadust.

Riigivanem Otto Strandman, autori poolt teose konspektide esitamise puhul — audientsil 11. märtsil 1930. a. — tähendas: „**Väga rõõmustav, et meie väikese rahva seas leidub ka töetsijaid.**“

Kindral Juhan Laidoner intervjuul Viimsi mõisas tähendas, et iga aus sõjamees peab seisma sõdade vastu. Sellessamas rahuuunas peab tegutsema ka iga aus kodanik Eestis, sest uus maailmasõda ei too Eestile midagi head: ta maapind asub Baltimere rannikul suurte rahvaste teeradadel.

„Päevalehes“ nr. 258 — 22. sept. 1930. a. — ilmunud retsensioonis tunnistati selle raamatu levitamine laiemale rahvahulkadele tingimata vajalikuks, et selle-samaga pilkasest pimedusest heleda valguse poole tungile kaasa aidata ning mõtteid äratada ka teistes, usulahkude lõas rippuvate inimeste ajudes.

Kirjanik R. Kullerkupp raamatu saatesõnas juhib tähelepanu sellele univertsalsele teosele sel veendel, et **tõde jääb tõeks** ja lõppude-lõpuks võidab ikkagi **vaim ning loov mõistus.**

Peeter Sõukant — üks lugejatest Lõuna-Eestist — kirjutab autorile: „Teie raamatuid lugedes sattusin niisugusesse vaimustusse, et veel mitu korda suure huviga nende lugemist kordasin, ja nad jäävadki alatiseks sissevaatamise peegliks.

Raamatusse külvatud seemned ei lähe kaduma, nad kannavad vilja ja veel surmasuus äratavad lootust parimasse tulevikku.

Pea saabub aeg, kus rahva mõistuses lööb lõkkele Igavene Loov Vaim kustumatu töö valgusehana.“

Raamatu pealadu

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse raamatukauplustes:

S. Karja t. 23 ja Pikk t. 2.

Raamatu hind: I anne 1 kr.; II anne — kaanepildil: Inimsoo loova mõistuse lõus päikesena raturännalt — 1 kr. 25 snt.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU